

+ESCOLA: EDUCAR I ENSENYAR

Introducció

Des de la primera crida a parlar d'educació en 360° hem pensat des de l'Escola que aquest era el camí per a donar resposta a la realitat del nostre alumnat. Només amb una mirada sistèmica del món de l'Educació podem arribar a les diferents realitats que se'ns plantegen des del barri del Verdum. Una vegada darrera l'altra hem comprovat que els referents educatius són múltiples i que les grans experiències educatives no es donen a l'aula, o ni tan sols dins les parets del centre. Sabem que el barri, que l'entorn és font d'aprenentatge i malgrat tot ens fa respecte sortir de les aules per aprendre de tot el que ens envolta. Constatem que ens cal repensar com aprendre, i també què aprendre, perquè un currículum tancat no dona resposta a les necessitats de l'alumnat.

Sabem, intuïm, coneixem, ... més del que pensem, però ens costa sortir de la zona de confort i entomar la realitat que tenim davant del nas. És per aquesta raó que aquest procés de CentresEducatius360 ens ha generat confiança, ens ha aportat les bases pedagògiques i de reflexió necessàries, ens ha possibilitat els canvis i ens ha obert els ulls a múltiples experiències enriquidores.

Així doncs el projecte que aquí us presentem veu de moltes fonts, algunes ja pròpies, d'altres fruit del treball comunitari i d'altres aportades en aquestes sessions de formació que ens impulsen a treballar i a idear una transformació sobre la mirada que tenim des de l'Escola, vers als agents educatius per a la millora de l'acompanyament de cada infant o jove.

La nostra realitat

El nostre barri del Verdum es situa al cor de Nou Barris. Fruit de la immigració dels anys cinquanta és famós per ser el l'indret on es va ubicar "les casitas del governador", o sigui l'espai de pisos de trenta metres quadrats a on l'ajuntament d'aleshores va reubicar les persones que vivien en xavoles al Somorrostro, a la Meridiana o a la Diagonal. "De aquellas aguas estos lodos", podem dir. Tres generacions després el barri segueix tenint sobrepoblació, no gaudeix d'espais verds, ni de zones comunitàries de valor, i les persones que hi habiten mantenen comportaments endogàmics.

Una part important de les famílies de l'Escola manifesten les dificultats que tenen per a col·laborar en les tasques dels seus fills, o en potenciar hàbits escolars o fins i tot de salut. Així ho manifesta la darrera diagnosi de salut als barris que es va portar a terme l'any 2017. El percentatge de famílies amb estudis superiors o equivalents és realment insignificant, fet que condiciona les expectatives de gran part de l'alumnat. Ho podem comprovar en el petit percentatge que tenim d'alumnat que finalitza l'educació obligatòria i que continua cap a estudis de batxillerat.

Un altre característica del barri és l'important quantitat d'alumnat immigrant (superior a un 20%) que és desconixedor del sistema educatiu català. Aquest alumnat demana suport i adaptació dels continguts, així com un acompanyament adequat per a poder tenir èxit en els estudis. Aquest assessorament demana també una atenció especial a les famílies, en especial a les que tenen idiomes diversos.

Aquesta realitat condiciona la nostra realitat educativa així com les eines necessàries per a garantir la igualtat d'oportunitats. Des d'aquesta perspectiva hem de treballar i aquesta és una feina que demana de coordinació entre els diversos recursos que treballen amb el territori. D'aquí és des d'on es fa palesa la importància de conèixer-nos i d'apropar-nos uns i altres i de treballar de manera sistèmica.

El repte de l'Escola

El nostre gran repte com escola i com a entitat que dona servei a infants i joves del barri és generar igualtat d'oportunitats. És la voluntat de transformar realitats a través de l'educació per millorar de manera integral la vida al barri. Massa sovint hem vist que l'alumnat que se'n sortia abandonava el barri i massa sovint el discurs de les famílies és abandonar el barri tan bon punt aconseguixin uns estalvis. En la nostra manera de treballar volem la transformació des de la participació. Que siguin els infants i joves que detectin les necessitats per a poder-hi intervenir. Per aquesta raó els projectes d'Aprenentatge Servei i l'acció educativa i transformadora al barri ens semblen pilars fonamentals.

Des de l'Escola, volem cooperar per a crear aquest sentit de pertinença que canviï la mirada sobre la realitat que els envolta. És clar per a nosaltres que generar transformació demana de l'acompanyament comunitari. Demana lideratges compartits entre tots els agents educatius. També demana la optimització de recursos, així com que tots els recursos estiguin alineats per a tenir una visió compartida cap a cada una de les persones que configuren el barri. Aquest treball en equip ens ajudaria a evitar la segregació i millorar la qualitat de vida de tot el veïnat.

Un repte compartit

Aquest repte de 360° no és individual sinó que és compartit entre tots els agents educatius i d'acompanyament i integració familiar que intervenen en el barri. Així doncs les entitats i escoles del barri compartim projectes i inquietuds. La voluntat d'aquesta iniciativa és fer-los presents i que totes ens reconeguem com a agents educatius, que cadascú en la seva parcel·la intervé en la vida d'infants i joves. Aquesta tasca de reconeixement ens ha d'aportar consciència de la importància que té l'entorn en el món educatiu de cada persona.

Així doncs, agents educatius com la Fundació Pare Manel, amb el centre obert “Muntanyès”, l’espai socioeducatiu de la “Rotllana”, formen part d’aquest espai educatiu i de reforç escolar. També “l’associació esportiva Babar” que des del futbol sala i el bàsquet integra a joves i infants i els fa viure tots els valors de l’esport i en especial dels esports d’equip.

També des del Pla Comunitari i la taula de treball Verдум Famílies, des d’on es fa un treball amb les famílies per tal de generar espais compartits de treball com la iniciativa “famílies juguem!”. Aquesta taula que vehicula el Pla Comunitari és el lloc de trobada de diferents agents amb els quals ens cal alinear-nos per a poder treballar. Els serveis de salut comunitària (ASP, EIPI, CSMIJ, Pediatria del CAP, ...) s’hi fan presents. També els serveis d’atenció a les famílies com són els Serveis Socials, i l’espai familiar de criança.

Finalment des de les tres escoles del barri treballem conjuntament en una plataforma de treball que anomenem “Verдум Educa” mitjançant la qual fem trobades regulars entre les direccions de les escoles per generar espais de trobada entre l’alumnat dels diferents centres.

La sensibilització i el compartir mirada i projecte amb els diferents agents de barri és el que fa d’aquest projecte un espai de trobada i ens permet compartir l’educació més enllà de l’ensenyament. Aquest és doncs un projecte de barri.

La nostra proposta

Amb la consciència de la necessitat de teixir vincles i unir forces per millorar l’accés a les oportunitats educatives dels infants i joves del barri, i entenem que l’educació desborda l’escola en el sentit més positiu de l’expressió, volem dissenyar una eina que permeti als diferents agents educatius que intervenen en el procés d’aprenentatge d’un individu coordinar-se.

Un “full de ruta”, un “passaport” individualitzat ens permetrà monitoritzar les activitats educatives de cada individu i poder estar en contacte amb les referents de cada espai educatiu i així poder fer un seguiment tutorial complet.

Concebem l’Escola com un dels espais i moments educatius de l’aprenentatge al llarg de la vida de cada individu. Per aquest motiu, ens imaginem l’aprenentatge com un trajecte de llarg recorregut, en el que l’Escola és només una part de la màquina locomotora que fa que el tren tiri endavant. El trajecte, en aquest cas, l’hem batejat *Trans Verdum*.

Aquesta eina ha de permetre que les referents de les diferents entitats/activitats en les que l’infant o jove participa es coordinin per fer-li el seguiment. Alhora, mitjançant la coordinació i la comunicació de les experiència educatives fora de l’escola serà possible crear contingut personalitzat per a l’aula. Un altre objectiu del “full de ruta” és donar a conèixer a les famílies i als infants i joves la diversitat d’opcions educatives fora de l’escola que existeix.

Abans de posar en marxa l’eina, considerem que cal generar un seguit d’espais de trobada amb les entitats de l’entorn per fomentar la seva relació i, sobretot, per tal d’alinejar la visió de l’educació que volem. En aquest sentit, ens plantegem organitzar un *EDhack Verdum* per tal de compartir objectius i alinear visions i, així, poder configurar una eina que doni resposta a les necessitats reals de les referents educatives del barri.

Què aporta aquest treball? Els nostres recursos.

La feina que en aquestes línies es presenta és fruit d’un treball compartit amb molta gent que de manera desinteressada posa el seu temps i les seves energies al servei de la comunitat. Necessitem, per poder portar a terme aquest projecte, un acompanyament i un impuls que ens permeti dotar dels recursos necessaris a l’equip impulsor. Fer realitat aquesta manera de comprendre i viure l’educació demana anar a contracorrent, demana entesa, demana materials de treball i demana temps per a poder ser implantada amb èxit.